

ההשפעה הנתפשת של תחלואה באנדומטריוזיס על מהלך החיים בקרב נשים יהודיות וערביות בישראל

חן זרצקי^{1,3}, כרמית סטרך², אניס כלאוי⁴, ריקי טסלר³ ושירן בורד¹

1. החוג למנהל מערכות בריאות, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, 2. החוג לסייעות, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, 3. ניהול מערכות בריאות, אוניברסיטת אריאל, 4. שירותי בריאות כללית

רקע מדעי

אנדומטריוזיס הינה מחלה גניקולוגית דלקתית כרונית, הפוגעת בכ-10% מהנשים בגיל הפוריות המתאפיינת בעיקר בכאבי אגן, דיסמנוריה (וסת כואבת) ובעיות פוריות. נשים יכולות לחוות את המחלה והשפעותיה בדרכים שונות, הודות להשפעות התרבותיות והרקע השונה ממנו מגיעות הנשים. גורמים תרבותיים יכולים להשפיע על האופן שבו נשים מתמודדות עם האתגרים הפיזיים, הרגשיים והחברתיים הקשורים לאנדומטריוזיס, מה שמדגיש את החשיבות של לימוד מצב זה מנקודת מבט רב-תרבותית.

מטרת המחקר

בחינת היבטים בין תרבותיים והשפעתם על 'מהלך החיים' והבריאות הנפשית בקרב נשים יהודיות וערביות בישראל המתמודדות עם אנדומטריוזיס.

שיטת ואוכלוסיית המחקר

נשים עם
אנדומטריוזיס
n=325
יהודיות - 267
ערביות - 58

נשים ללא
אנדומטריוזיס
n=422
יהודיות - 268
ערביות - 122

השכלה
אקדמית
67% בעלות השכלה
אקדמית

גיל ממוצע
~30

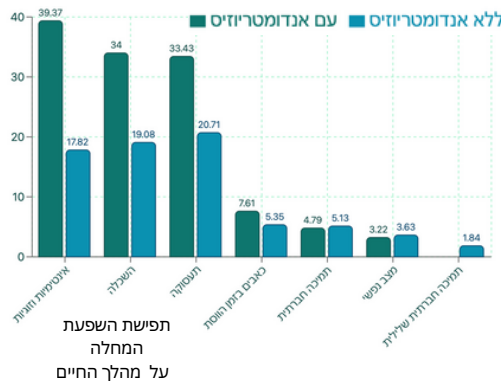
רמות הכנסה
בדלים מובהקים ברמות
הכנסה בין הקבוצות

מחקר מקרה ביקורת בקרב 747 נשים יהודיות וערביות בגילי 18-50. שאלון המחקר המקוון לדיווח עצמי הופץ באמצעות פאנל אינטרנטי (PanelView)

ממצאי המחקר

הבדלים אתניים

- תמיכה חברתית גבוהה יותר בקרב נשים יהודיות ותמיכה שלילית גבוהה יותר בקרב נשים ערביות
- רמות כאב גבוהות יותר בקרב נשים יהודיות
- מצב נפשי ירוד יותר בקרב נשים יהודיות
- במשתנה תפישת ההשפעה על מהלך החיים, נמצא הבדלים מובהקים רק בהיבט של השכלה בין יהודיות לערביות

נשים עם אנדומטריוזיס לעומת קבוצת הביקורת

- תפישת השפעת לרעה התחלואה באנדומטריוזיס גבוהה יותר בכל התחומים שנבדקו: יחסים אינטימיים, תעסוקה והשכלה.
- מצב נפשי נמוך יותר
- תמיכה חברתית נמוכה יותר
- אינטראקציה חברתית שלילית גבוהה יותר
- כאבי וסת חזקים יותר

מסקנות המחקר

המוצא האתני אינו מהווה גורם מנבא משמעותי לתפישת השפעת המחלה על מהלך החיים בקרב נשים עם אנדומטריוזיס, אלא ההבדלים התרבותיים הנלווים אל המוצא האתני כתמיכה חברתית נמוכה יותר ותמיכה שלילית שנמצאה גבוהה יותר בקרב נשים ערביות.

השפעה נתפשת על מהלך החיים (PLCI)				
מצב נפשי	השכלה	תעסוקה	יחסים אינטימיים	אתניות (יהודיות)
β (p)	β (p)	β (p)	β (p)	
✓ -.14 (.009)				גיל
	↓ -.14 (.008)			מחלה כרונית נוספת (p)
✓ -.19 (.001)				זמן נסיעה לרופאה (יותר מחצי שנה)
↓ -.12 (.019)	↑ .17 (.001)	↑ .12 (.019)	↑ .12 (.018)	כאבי ווסת
↓ -.21 (.001)	↑ .17 (.001)	↑ .16 (.001)	↑ .13 (.001)	תמיכה חברתית
↑ .23 (.001)	↓ -.15 (.009)	↓ -.16 (.003)		תמיכה חברתית שלילית
	↑ .40 (.001)	↑ .39 (.001)	↑ .42 (.001)	
				Adj. R ²
.18	.35	.27	.26	F
F (9,315) = 8.94 P < .001	F (8,250) = 18.61 P < .001	F (8,304) = 15.68 P < .001	F (8,296) = 12.8, p < .001	

גרגסיה רב משתנית בקרב נשים עם אנדומטריוזיס

ככל שזמן הנסיעה לרופאה גבוה יותר, רמת הכאב גבוהה, התמיכה החברתית נמוכה והתמיכה השלילית גבוהה ישנה השפעה רעה על ההשפעה הנתפשת על מהלך החיים והמצב הנפשי

חדשנות ותרומת המחקר

טיפול מקיף באנדומטריוזיס דורש גישה רב-תחומית הכוללת טיפול בסימפטומים, שיפור נגישות לשירותי בריאות וחיזוק תמיכה חברתית. ייחודו של המחקר הוא בבחינת הבדלים תרבותיים והשפעתם על מהלך החיים והמצב הנפשי של נשים עם אנדומטריוזיס, תוך שימת דגש לתפקיד המרכזי של התמיכה החברתית השלילית. ממצאי המחקר מספקים בסיס לפיתוח התערבויות מותאמות-תרבות ומדיניות להנגשת שירותים בריאותיים.